

**ІННОВАЦІЇ
У МУЗИЧНІЙ ОСВІТІ ТА МИСТЕЦТВІ
матеріали
ХІІ Всеукраїнських наукових читань
здобувачів мистецької освіти**

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет

ІННОВАЦІЇ У МУЗИЧНІЙ ОСВІТІ ТА МИСТЕЦТВІ

матеріали

**XII Всеукраїнських наукових читань
здобувачів мистецької освіти**

Рівне
2025

Інновації у музичній освіті та мистецтві: матеріали XII Всеукраїнських наукових читань здобувачів мистецької освіти, Рівне 27 травня 2025 р. / упор. Прокопович Т. Ю. Рівне: Відок, 2025. 48с.

Рецензенти:

Виткалов С. В., доктор культурології, професор, голова ради молодих вчених Рівненського державного гуманітарного університету

Толошняк Н. А., кандидат мистецтвознавства, доцент, завідувачка кафедри естрадно-вокального мистецтва ЗВО «Університет Короля Данила»

Цюряк І. О., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри мистецької освіти Житомирського державного університету ім. Івана Франка

У збірнику опубліковані науково-пошукові роботи здобувачів вищої освіти, присвячені розв'язанню актуальних проблем музичної педагогіки та музикознавства.

Відповідальність за добір фактів і викладення матеріалу несуть автори.

Схвалено до друку Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету

(Протокол №12 від 30.10.2025 р.)

© СНТ ФММ РДГУ, 2025

Завдяки його музиці наш гімн став символом боротьби, свободи та єдності українського народу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Вербицький Михайло і відродження української музичної культури в Галичині: тези наукових читань присвячених 175-річчю від дня народження композитора М. Вербицького* / Ред.-упор.: М. Шалата, О. Яцків. Дрогобич, 1992. 78 с.
2. Вербицький М. *Лідертафель – пісні для чоловічих квартетів* / вступ та упоряд. В. Пилипович. Перемишль: Перемиський відділ ОУП, 2008. 71 с.
3. Вербицький М. *Пісні для чоловічих квартетів* / о. Михайло Вербицький; вокальний ансамбль «КАЛОΦΩΝΙΑ». Перемишль; Львів, 2010. 40 с.: іл.; 1 CD.
4. Загайкевич М. П. *Михайло Вербицький: сторінки життя і творчості* / ред. Ю. Ясіновський. Львів: Місіонер, 1998. 145 с.
5. Зелінський О. *До історії Державного Гімну України: навч. посіб.* Львів: Сполом, 2008. 137 с.
6. *Камерний Хор «Легенда» – Літургія – М. Вербицький.* URL: <https://www.youtube.com/watch?v=U-2KWsCmaRM>
7. Погребенник Ф. *Українські пісні-гімни.* Київ: Знання, 1992. 64 с.
8. У бойківському селі Львівщини відкрили перший в Україні музичний парк. URL: <https://zaxid.net/u-boykivskomu-seli-lvivshhini-vidkrili-pershiy>
9. Фільц Б. *Відзначення ювілеїв Михайла Вербицького у ХХ столітті.* Студії мистецтвознавчі. 2015. Число 3. С. 21-28.
10. *Хроніка.* Українське слово. 1934. Ч. 6 (111). 1 червня.

Княжук Наталія

МУЗИЧНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ВАСИЛЯ ВЕРХОВИНЦЯ

Важливими завданнями сучасної музичної освіти є розвиток художньо-творчого потенціалу особистості засобами музики та мистецтва. Ці завдання вирішувались в історії музичної педагогіки не лише сьогодні. Тому актуальним є звернення до музично-педагогічного досвіду видатних музикантів і педагогів минулого. Для нас цінними є спадщина та педагогічні ідеї Василя Верховинця.

Багатогранну діяльність В. Верховинця досліджували Я. Верховинець, Н. Дем'янюк, О. Лань, О. Мартинів, П. Павлюченко, С. Панасюк, О. Таранцева та ін. Але окремі аспекти діяльності музиканта-педагога залишилися поза увагою дослідників.

Мета: дослідити музично-педагогічну діяльність та ідеї Василя Верховинця.

Видатний український музикант, хореограф, хормейстер, композитор Василь Верховинець значну частину свого життя віддав педагогічній діяльності.

Його шлях до вчителювання розпочався з навчання у бурсі при Ставропільному інституті у Львові (1892). Півніше, у 1899 році він закінчує учительську семінарію в місті Самборі з дипломом «Городського народного вчителя» і починає викладати в народних школах міста Калуша, а потім у селах Бережниця та Угринові Калуського повіту. Водночас, будучи вправним та

здійснював, він успішно закінчує клас школи М. Лисенка під керівництвом Г. Любомирського і тим самим завершує свою музичну освіту [1, с. 4].

У 1919-1920 рр. В. Верховинець починає працювати лектором з методики хорового співу на диригентських курсах імені М. Лисенка у Києві. Також майже рік пропрацює викладачем у Харківському музично-драматичному інституті. Деякий час працював балетмейстером Харківського театру.

Прибувши до Полтави, очолює хор Полтавського інституту народної освіти з напрямом «Українська народна пісня» (1920-1932 рр.) [1, с. 4].

В. Верховинець був постійно пов'язаний з діяльністю мистецьких колективів, театрів та товариств, де працював балетмейстером, хормейстером, займався як керівник мистецько-педагогічною діяльністю. Ярослав Верховинець описує різноплановий його мистецько-педагогічний досвід.

У Полтаві у 1930 році Василь Михайлович створює жіночий колектив театралізованого хорового співу «Жінхоранс». Перебуваючи на Полтавщині, проводив лекції для дошкільних працівників. Займався студіюванням народного танцю. У Київському педагогічному інституті викладав дитячі ігри, у трудовій школі імені І. Котляревського – українські народні танці [1].

Майже рік (1927-1928) В. Верховинець працював викладачем у Харківському музично-драматичному інституті. Про нього згадували: «На його уроки збігались майже всі слухачі інституту, одні щоб брати участь у іграх, а інші – просто спостерігати за його роботою. Серед останніх можна було помітити педагогів трудових шкіл та вихователів дитячих садків, причому не тільки місцевих, а й приїжджих» [1, с. 11].

У 1927-1928 рр. В. Верховинець – керівник Харківської окружної капели «Чумак» та хору Харківського музично-драматичного інституту. «Він був не тільки чудовим хормейстером-організатором, але й талановитим педагогом-вокалістом, завдяки чому усі хорові колективи, якими він керував, відзначалися високою виконавською культурою, справжнім професіоналізмом», – писав Я. Верховинець [1, с. 12].

Досвід вчителя хорового співу, фольклориста, хореографа, музиканта-педагога В. Верховинця втілюється у збірці ігор з піснями для дітей дошкільного віку та молодших школярів «Весняночка» (1925) – першій книзі ігор з піснями для дітей, виданій в Україні. Його збірка заклала фундамент музичної літератури для дітей. А сам педагог став основоположником створення дитячого музично-ігрового репертуару. Кожна пісня-гра збірки використовує рухи, міміку, пантоміміку, театралізацію, хореографію. «Весняночка» – «ніби та колиска, де зростали його ідеї та задуми в галузі педагогіки, хореографії, композиції та інсценованої пісні» [1, с. 6].

Важливим для сучасної дитини, школяра, будуть ігри з піснями «Весняночки», бо вони спрямовані на фізичний розвиток через виконання рухів, гімнастичних вправ, хореографічних елементів, продиктованих змістом гри. В. Верховинець великого значення надавав гімнастиці, «яка не розстроювала б їх нервів, а заспокоювала, приносила все нові враження і непомітно, без відома дітей, розвивала б у них не тільки силу фізичну, але єднала б у собі виховання тіла й розуму» [1, с. 4].

Проаналізувавши створений Василем Верховинцем музично-ігровий

репертуар для дітей «Весняночка», Н. Дем'янка робить висновок про те, що він «спрямований на всебічний розвиток особистості – моральний, інтелектуальний, фізичний, естетичний, формування національної культури підростаючого покоління» [2, с. 66].

Отже, музично-педагогічна діяльність Василя Верховинця побудована на засадах комплексного поєднання музичного, театрального та хореографічного мистецтв. Використання у практиці сучасної музичної освіти його «Весняночки» не лише збереже традиції вітчизняного музично-ігрового матеріалу, а й сприятиме реалізації основної педагогічної ідеї – формування гармонійної особистості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Верховинець В. М. *Весняночка* : ігри з піснями для дітей дошкільного віку та молодших школярів / вступ. ст., заг. ред. Я. Верховинця. 4-е вид., перероб. і доп. Київ: Муз. Україна, 1979. 335 с.
2. Дем'янка Н. Ю. «Весняночка» В. М. Верховинця та її педагогічне значення. Збірник наукових праць Полтавського державного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. Серія «Педагогічні науки». Вип. 2 (35) Полтава: ПДПУ, 2004. С. 63-66.

Кулик Вікторія

ГОЛОС СЕРГІЯ ЖАДАНА: НА ПЕРЕТИНІ МИСТЕЦТВА Й ГРОМАДСЬКОГО ЖИТТЯ

Упродовж останніх десятиліть Україна зазнає масштабних суспільних змін, пов'язаних із революційними подіями, трансформацією політичної системи, війною та зміною ціннісних орієнтацій. На цьому тлі зростає суспільна роль мистецтва, як засобу осмислення колективного досвіду. Особливої уваги заслуговують постаті митців, які поєднують творчість з активною громадянською позицією. Однією з яскравих постатей сучасності є Сергій Жадан, який став голосом культурного спротиву та епохи великих потрясінь.

Митець широко висвітлений у наукових дослідженнях А. Бекетової, І. Дзюби, О. Думай, Т. Прокопович, Ю. Цвінської, та інших [3, 4, 5, 6, 7]. Дослідники художнього слова зосереджують увагу на жанрово-стильовій своєрідності творів митця, на концептуальних домінантах його поезії та прози, зокрема на урбаністичній проблематиці, релігійно-філософських мотивах, соціокультурних кодах і постмодерних елементах. У працях згаданих авторів простежується прагнення до комплексного осмислення творчого феномену Сергія Жадана, як репрезентанта новітнього українського мистецтва, чия поетика поєднує естетику спротиву з індивідуально-екзистенційним пошуком.

Сергій Жадан — один із провідних представників сучасної української літератури, чия творчість поєднує поезію, музику і прозу. Він вивчає теми пострадянської ідентичності, урбанізму, війни та внутрішніх трансформацій сучасного суспільства, часто через образи маргінальних героїв і мовну гібридність, що відображає культурні й соціальні реалії Східної України; його стиль вирізняється метафоричністю, динамікою і глибоким емоційним

ЗМІСТ

Прокопович Т. Передмова	3
Бернацька Н. Ф Хоровий спів як чинник формування національної ідентичності українських дітей у польській школі	4
Богдан С. Формування мистецької компетентності підлітків засобами краєзнавства.....	6
Вайда М. Ольга Герасименко-Олійник – берегиня бандурного мистецтва в діаспорі	8
Ванькович Х. Мистецька діяльність Марти Шевченко в контексті розвитку ансамблевого бандурного виконавства на Івано-Франківщині	11
Горева І. Вплив музично-ритмічних рухів на розвиток когнітивних здібностей дітей з порушеннями інтелектуального розвитку	15
Зельман Н. До історії вшановування ювілеїв Михайла Вербицького	17
Княжук Н. Музично-педагогічна діяльність Василя Верховинця	20
Кулик В. Голос Сергія Жадана: на перетині мистецтва й громадського життя ...	22
Михайлишина К. Віртуальні хорові проєкти України в реаліях сьогодення	25
Мішурак М. Фортепіанна музика для дітей Тетяни Афанасенко на уроках музичного мистецтва в ЗЗСО.....	27
Музичук С. Концертна діяльність Соломії Крушельницької у контексті культурної дипломатії.....	28
Огородник В. Хорова діяльність В. Верховинця у контексті сучасного уроку музичного мистецтва	30
Омельченко С. Сергій Грінченко – сучасний віртуоз-баяніст і ансамбліст.....	32
Рудик О. Розвиток музично-творчих навичок дитини засобами комплексної діяльності (на прикладі педагогічної діяльності Василя Верховинця).....	33
Старушик О. Значущість духовної музики в часи лихоліть	35
Хай Д. Павло Кармалюк – грані таланту видатного митця	37
Худецький О. Сучасна музична індустрія та питання авторських прав	41
Шрамович А. Педагогічні поради Василя Верховинця для сучасного вчителя музичного мистецтва	43
Відомості про авторів	46

Наукове видання

Упорядник *Тетяна Прокопович*

Інновації у музичній освіті та мистецтві XII

Формат 145x210

Папір офсет. Друк офсет. Гарнітура Times New Roman

Ум. др. арк. 2,6. Тираж 50 пр.

Верстка та друк видавництва «Відок»

м. Рівне, вул. С. Бандери 62

(036) 63-80-86